

THẨM THỰC VẬT TỰ NHIÊN CỦA VƯỜN QUỐC GIA U MINH THƯỢNG, TỈNH KIÊN GIANG

Trần Triết

Khoa Sinh, Trường Đại học Khoa học Tự Nhiên - ĐHQG tp.HCM

Tóm tắt:

U Minh Thượng là một khu bảo tồn thiên nhiên vừa được chính phủ công nhận là vườn quốc gia vào tháng 1/2002. Đây là một trong hai khu vực còn sót lại của hệ sinh thái rừng Tràm trên than bùn của Việt Nam. Từ tháng 9/1999 đến tháng 5/2001 chúng tôi đã tiến hành các khảo sát thực địa để thống kê thành phần loài thực vật, mô tả các kiểu thảm thực vật và xây dựng hệ thống quan trắc thường xuyên cho thảm thực vật tự nhiên của Vườn quốc gia U Minh Thượng. Kết quả đã thống kê được 256 loài thực vật bậc cao, trong đó có nhiều loài lần đầu tiên ghi nhận có mặt trong sinh cảnh rừng Tràm trên than bùn ví dụ như hai loài địa lan *Spiranthes sinensis* và *Eulophia graminea*. Thảm thực vật tự nhiên được chia thành 10 kiểu, thuộc 4 nhóm chính: rừng Tràm, đồng cỏ ngập theo mùa, lung bèo ngập thường xuyên và thảm thực vật ven kênh rạch. Bản đồ thảm thực vật tự nhiên của vùng lõi Vườn quốc gia U Minh Thượng được thành lập trên cơ sở giải đoán thông tin từ ảnh vệ tinh LANDSAT chụp tháng 12 năm 1999 kết hợp với khảo sát thực địa. Hai ô theo dõi thường xuyên, diện tích 100 x 100m, được thành lập trên hai kiểu rừng - rừng Tràm trên than bùn và rừng Tràm trên đất sét. Kết quả đo đạc trên hai ô này cho thấy hai kiểu rừng này khác nhau rất nhiều về thành phần loài thực vật, mật độ cây và độ che phủ của tán rừng. Chúng tôi cũng đã thiết lập 4 đường cắt (transect) ngang quan nhiều kiểu thảm thực vật khác nhau để theo dõi quá trình diễn thế của thảm thực vật.

Trận cháy rừng tháng 3-4 năm 2002 đã thiêu hủy một diện tích rất lớn rừng Tràm trên than bùn tại U Minh Thượng. Say trận cháy chúng tôi đã tiến hành khảo sát thực địa để đánh giá tác động của trận cháy đến thảm thực vật. Có đến 2300 ha trong tổng số 2900 ha rừng trên than bùn đã bị cháy hoàn toàn. Với tỉ lệ cháy lớn như vậy, khả năng tự phục hồi của những loài thực vật hiếm trong rừng là rất thấp do nguồn giống còn rất ít hoặc đã hoàn toàn mất đi. Công việc phục hồi đa dạng thực vật cho Vườn quốc gia U Minh Thượng sau trận cháy tháng 3-4 năm 2002 sẽ là một công việc rất khó khăn.

VEGETATION OF U MINH THUONG NATIONAL PARK, KIEN GIANG PROVINCE

Tran Triet

Department of Biology, University of Natural Sciences - VNU.HCM

Abstract:

U Minh Thuong nature reserve was recognized by Vietnam Government as a national park in January 2002. This is one of the last two remnants of *Melaleuca* peatswamp forest ecosystem in Vietnam. From September 1999 to May 2001, we conducted a study on the vegetation of U Minh Thuong, documenting vascular flora, describing vegetation types and constructed a vegetation monitoring system for the Park. We listed 256 species of vascular plants, of which some species were recorded for *Melaleuca* peatswamp forests for the first time such as two terrestrial orchids *Spiranthes sinensis* and *Eulophia graminea*. The natural vegetation was classified into 10 types, belonging to four main classes: *Melaleuca* forests, seasonally inundated grasslands, permanent swamps and vegetation along canals and streams. A vegetation map of U Minh Thuong National Park was established based on the interpretation of a LANDSAT TM satellite image taken in December 1999 and field observations. Two permanent plots, 100 m x 100 m each, were set up on two different forest types: *Melaleuca* forest on peat and *Melaleuca* forest on clay soil. Data collected from these permanent plots showed that the two types of forests were different in plant species composition, tree density and canopy coverage. Four transects, each run through several different vegetation types, were established to monitor vegetation succession.

A severe forest fire happened in March-April 2002, burning a large area of *Melaleuca* forests in U Minh Thuong. After the fire, we conducted a field survey to assess the damage to the vegetation. There were 2300 ha, of the total 2900 ha, of forest on peat were completely burned. With a large proportion of peatswamp forest burned, it is difficult for rare plants to regenerate. The restoration of plant biodiversity for U Minh Thuong National Park after the fire will be difficult.